

Пушкар С. І.* (Вища Рада Правосуддя)

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ: ЗАРУБІЖНІ МОДЕЛІ

FEATURES OF JUDICIAL GOVERNANCE: FOREIGN MODELS

***Serhii Pushkar** – Chairman of the High Council of Justice (12-a, Studentska str., Kyiv, Ukraine).

Abstract

Practices of activity of bodies of judicial self-government of foreign countries are analyzed. It is determined that the place and role of judicial self-government in the structure of the judiciary is determined by the national, historical traditions of a particular country. It has been found that in most foreign countries, judicial self-government bodies act as independent bodies, both in relation to the legislature and the executive, as well as to the judiciary.

The scientific and theoretical study of typical models of judicial self-government for the countries of Europe is carried out. The basic powers of the bodies of judicial self-government are highlighted.

It is established that in most constitutions of European states, judicial self-government bodies are designated as institutions of judicial self-government and are included in bodies that are not vested with judicial functions but are part of this branch of government.

It is determined that in Western Europe there are two models of the organization of the Judicial Councils: Northern (Sweden, Denmark, Norway) and Southern (French-Italian, Spanish-Portuguese). The peculiarity of the first model is that there is no single body designed to ensure the independence of the courts and the independence of judges, the powers shared between the various bodies and institutions. The second is characterized by a liberal position in the system of public authorities. The states of Central and Eastern Europe, in the creation of the Judicial Councils, modeled the Southern model of the model.

It is substantiated that in order to further introduce positive experience in the legislation of Ukraine, the experience of France is interesting, and among

the countries of the post-socialist camp of Central and Eastern Europe – Poland, which is most actively carrying out the reform of the judiciary.

Keywords: *Judicial Governance, Judicial Self-Government Bodies, High Council of Justice, Council of Magistrates of France, National Council of Judiciary of the Republic of Poland.*

Постановка проблеми. Роль суду в Україні в процесі реформування набуває нових рис з позицій конституційних та міжнародних стандартів – як органу захисту прав людини та основних свобод, що діє на принципах справедливості, незалежності, доступності та відкритості. Саме необхідність нововведень в цій сфері потребує не лише доповнення теоретичних основ але й аналізу зарубіжної ефективної практики впровадження єдиного колегіального органу суддівського самоврядування. Розвиток органів суддівського самоврядування визнається в світі як пріоритетний напрямок судових реформ.

Рівень дослідження проблематики. Дослідженнями за відповідною проблематикою займалися такі науковці як А. Балабана, Б. Банашака, В. Д. Бринцев, Л. Гарліцького, Я. Гудовського, В. В. Кривенко, І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров, С. Ю. Обрусна, П. Ф. Пилипчук, Д. М. Притика, С. В. Прилуцький, А. Стшембоша С. І. Штогун, а також зарубіжні вчені-правники М. І. Клеандров, О. В. Бурдіна та ін. Водночас на сьогодні відсутні спеціальні комплексні дослідження щодо дослідження типових моделей суддівського самоврядування.

Відтак **метою статті** є дослідження практик створення та функціонування органів суддівського самоврядування, вивчення типових моделей функціонування суддівського самоврядування в зарубіжних країнах, аналіз правового статусу та організаційно-правових гарантій діяльності суддівського самоврядування та його вплив на забезпечення незалежності судової влади.

Виклад дослідження. Створення органу суддівського самоврядування, наділеного широкими повноваженнями, підтримується на рівні відповідних міжнародних і європейських організацій. Їх значення і роль неухильно зростає.

В науковій літературі відзначається особливість повноважень щодо призначення, навчання, кар'єрного росту суддів, притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, повноваження щодо фінансування і адміністрування судової системи в залежності від впро-

вадженій моделі органу суддівського самоврядування (Hoge Raad der Nederlanden. | Rechtspraak | – De Rechtspraak, p. 39).

Місце і роль суддівської самоврядування в структурі органів судової влади визначається національними, історичними традиціями певної країни. І. В. Назаров зазначає тенденцію зміцнення системи суддівського самоврядування, що сприяє створенню системи спеціальних органів суддівського самоврядування з компетенцією в галузі управління юстицією. У більшості конституцій європейських держав, органи суддівського самоврядування закріплені як інститути суддівського самоврядування і внесені в число органів, що і не наділені судовими функціями, але входять до складу цієї гілки влади: Вища рада магістратури – у Франції, в Італії, Португалії, Молдови; Вища рада юстиції (правосуддя) – в Албанії та Бельгії; Генеральна рада судової влади – в Іспанії; Вища Рада суддів і прокурорів – в Туреччині; Вища судова рада – в Болгарії; Державне судове віче – в Хорватії; Національна рада юстиції в Угорщині тощо (Модернизация статуса судьи : современные международные подходы, с. 11). Аналіз національного законодавства різних країн показує, що в національних правових системах по-різному вирішується питання про нормативно-правовий статус органів суддівського співтовариства. Як правило, органи суддівського самоврядування розглядаються в системі судоустрою. В деяких країнах норми про судові ради як вищих органах магістратури містяться в конституціях у розділі про судову владу, детальне ж правове регулювання органів суддівського самоврядування міститься в інших законодавчих актах про судову владу. У багатьох європейських країнах судові ради представлені в особі єдиного вищого органу суддівського самоврядування, поряд з яким можуть діяти й інші органи суддівського самоврядування, які виконують функції самоврядування (Назаров, 2007, с. 414).

У країнах Західної Європи виділяють дві моделі організації Судових рад: північна (Швеція, Данія, Норвегія) та південна (французько-італійська, іспансько-португальська) (Mikuli, 2010, p. 110, 125). Особливістю першої моделі є те, що не існує єдиного органу, покликаного забезпечувати незалежність судів і самостійність суддів, повноваження поділені між різними органами та інституціями. Друга характеризується ліберальною позицією у системі органів державної влади. Повноваження рад, головно, зводяться до надання висновків з питань призначення кандидатів на посади суддів та дисциплінарної відповідальності суддів (Mikuli, 2010, p. 114). Держави

Центрально-Східної Європи у створенні Судових рад за зразок брали південну модель устрою (Mikulí, 2010, p. 125). З огляду на суттєві відмінності судових систем європейських країн Україна має використовувати їхній досвід з урахуванням історичних, національних, ментальних особливостей і традицій, модельних подібностей судових систем, практичних результатів проведених реформ. Із країн пост-соціалістичного табору Центрально-Східної Європи найактивніше реформування судової влади здійснювала та продовжує здійснювати Республіка Польща (Bałaban, 2005). Тому досвід її може бути дуже корисним. Успішність реформ багато в чому залежить від конституційного закріплення статусу вищих органів державної влади.

Згідно з Конституцією Республіки Польща від 02.04.1997 р., Національна Рада Судівництва (НРС) включена до розділу VIII «Суди і Трибунали» (ст. 186, ст. 187) (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.). Основним її завданням є захист незалежності судів та самостійності суддів. Закріплення на конституційному рівні обов'язку забезпечувати незалежність судів у розділі, пов'язаному із судовою владою, засвідчує, що вона незалежна від законодавчої і виконавчої влад, покликана збалансовувати судову з іншими ланками влад, захищати її від сторонніх впливів. Конституційне закріплення незалежності судової влади вказує на те, що держава визнає і гарантує дотримання міжнародних стандартів незалежності судової влади як однієї з фундаментальних ознак правової держави. Це зобов'язує законодавця визначитися з розумінням поняття «незалежність судів і самостійність суддів» та встановити повноваження інституції на підставі цієї дефініції. Закріплення в Конституції Республіки Польща спеціального статусу НРС породило низку дискусій серед науковців: 1) чи ця інституція є найвищим позасудовим органом влади у судовій системі; 2) чи цей орган є органом суддівського самоврядування; 3) чи є він державним правоохоронним органом і органом контролю, що поєднує в собі адміністративні та самоврядні функції (Bałaban, 2012, p. 79–88, p. 6–12; Banaszak, 2009, p. 817; Dąbrowski, 2012, p. 12–15; Gudowski; Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, p. 10–11).

Певні акценти розставив Конституційний Трибунал, зазначивши, що НРС є спеціальним, самостійним, центральним органом державної влади, функції якого пов'язані з судовою владою. НРС не може належати до системи судових органів з огляду на спосіб її формування (учасниками формування складу є три гілки влади),

завдань, компетенції (має право звертатися до Конституційного Трибуналу щодо конституційності нормативних актів). Крім того, вона не наділена правом здійснювати судочинство (ч. 2 ст. 10, ч. 1 ст. 175 Конституції) (Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw; Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2005 r., sygn. akt K 28/04; Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r., sygn. akt SK 43/06). Її завдання – посередництво між законодавчою та виконавчою владами у справі прийняття рішень з питань, пов'язаних із функціонуванням судів, репрезентація їхніх інтересів (Garlicki, 2014, p. 330).

Конституційний Трибунал розтлумачив зміст понять «незалежність судів» (*niezależność sądów*) та «самостійність суддів» (*niezawisłość sędziów*) з огляду на завдання НРС (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 1999 r., sygn. K 8/99, p. 255). Під незалежністю судів треба розуміти організаційну і функціональну відокремленість судових органів від інших органів державної влади, що надає їм певної самостійності у питаннях розгляду справ і прийнятті рішень, а під самостійністю суддів – таку діяльність судді, яка ґрунтується виключно на праві, відповідно до сумління та його внутрішньої волі, виявляється через його безсторонність до учасників процесу, він не перебуває під впливом позасудових органів, характеризується самостійністю щодо судових та інших органів влади, є незалежним від політичних чинників (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt SK 7/06).

Закріплення повноважень НРС у Законі Республіки Польща «Про Національну Раду Судівництва», а не Конституції, дає змогу оперативніше реагувати на виклики, які ставить суспільство перед державою в питаннях забезпечення незалежного та справедливого правосуддя. Так, Законом «Про Національну Раду Судівництва» в редакції 1989 р. до повноважень НРС було віднесено: 1) розгляд кандидатур на заняття посади судді в Найвищому Суді, Вищому адміністративному суді, загальних і військових судах та внесення подань Президентові Польської Народної Республіки на їхнє призначення; 2) розгляд заяв і прийняття рішень з питань переведення суддів на іншу посаду з врахуванням їхнього статусу; 3) визначення загальної кількості членів Дисциплінарного суду та Вищого дисциплінарного суду, встановлення загальної кількості членів дисциплінарних судів, що обираються загальними зборами суддів

Найвищого Суду, Вищого адміністративного суду, загальними зборами суддів воєводських судів; 4) надання згоди на продовження зайняття посади судді особою, якій виповнилося 65 років; 5) викладення думки про засади професійної суддівської етики; 6) заслуховування інформації Першого Голови Найвищого Суду, Міністра Справедливості, Голови Вищого адміністративного суду і керівника Вищого дисциплінарного суду про діяльність судів та формування пропозицій щодо стану суддівських кадрів; 7) викладення пропозицій, пов'язаних зі зміною судоустрою, та з інших питань, пов'язаних із засадами функціонування судів; 8) проведення аналізу проектів правових актів, пов'язаних зі судочинством; 9) висловлення думки щодо програми навчання кандидатів на посаду судді (аплікантів), обсягів, способів складання суддівських екзаменів та встановлення їхніх результатів, визначення критеріїв оцінки роботи асесорів суду; 10) висловлення думки щодо питань, внесених для обговорення Ради від Президента, інших органів державної влади чи загальних зборів суддів, пов'язаних зі суддями чи судами (Ustawa z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa).

Закон «Про Національну Раду Судівництва» від 2001 р. ці повноваження розширив: надано право на звернення до Конституційного Трибуналу щодо відповідності Конституції нормативних актів, що стосуються незалежності судів і самостійності суддів; право на розгляд звернень щодо відставки суддів, повернення на посаду суддів, які перебувають у відставці; обрання дисциплінарного речника для загальних судів; надання висновків щодо призначення та звільнення голови та заступника голови загального суду, військових судів; затвердження збірника (кодексу) засад професійної суддівської етики і здійснення нагляду за їхнім дотриманням; висловлювання думки про стан кадрового забезпечення судів; аналіз та подання висновків щодо проектів нормативних актів, пов'язаних з оплатою праці суддів та подання власних пропозицій (Ustawa z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa). Зазначений обсяг повноважень дає можливість НРС активно захищати незалежність судів та самостійність суддів від будь-яких впливів на них.

01.01.2013 р. набуло чинності розпорядження Міністра Справедливості від 05.10.2012 р. про ліквідацію 79 районних судів, що становить 24,6 % від їхньої загальної кількості (Lukaszewicz, p. 40). НРС, виступаючи проти такої ініціативи, звернулась до Конституційного Трибуналу про визнання неконституційними

положень закону про право Міністра Справедливості ліквідовувати суди. Конституційний Трибунал визнав дії Міністра конституційними, зазначивши, що запровадження чи ліквідація судів не є зміною судової системи, а захист самостійності суддів у спосіб гарантування неусувальності та заборони переведення не є «самоціллю», а знаряддям, яке сприяє реалізації конституційного права до суду (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27.03.2013 r. sygn. akt K 27/12). Разом з тим НРС, відстоюючи незалежність судової влади від виконавчої, досягнула бажаного результату. З 01.01.2015 р. було відновлено діяльність 41 суду, а з 01.07.2015 р. відновлять ще 34 суди, усього 75 з 79 судів (Lewandowska, 2015, p. 5, 41).

В свою чергу, Франція як одна з демократичних країн ЄС викликає значний інтерес для дослідження особливостей формування та функціонування органів суддівського самоврядування з метою подальшого впровадження позитивного досвіду в законодавстві України.

До другої половини 20 ст. повноваження суддівського самоврядування у Франції були наділені відповідні міністерства юстиції. Сьогодні існує тенденція передачі повноважень суддівського самоврядування окремим органам, наприклад Вищій раді магістратури Франції.

Вища рада магістратури – це особливий органі державної влади, основними завданнями якого є добір кандидатів на посади суддів і прокурорів, а також здійснення функцій дисциплінарної ради суддів (En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM)). Рада була створена в 1883 р. Як конституційний орган, який очолює Президент, його заступником є Міністр юстиції, який має право його замінити в установлених законом випадках (ст. 65 Конституції Французької Республіки).

Законодавець забезпечив незалежність судової влади так, що палата Вищої ради магістратури, компетентна відносно суддів, виносить рішення як дисциплінарна рада, де головує перший заступник Касаційного суду, що можна розцінювати як гарантію відсутності впливу виконавчої влади на чинних суддів (En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM)).

Для гарантування незалежності цього органу в законі впроваджено положення, за якого він приймає наполовину має складатись із суддів, обраних їх колегами шляхом використання методів, що гарантують якомога ширше представництво суддівської спільноти.

Ці положення засвідчують, що порядок формування органів на зразок Вищої ради магістратури створює умови для утвердження суддівського самоврядування й одночасного запобігання корпоративній замкнутості (En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM)).

Так, відповідно до ст. 64 Конституції Французької Республіки, Вища Рада магістратури уповноважена допомагати Президентові як гарантові незалежної судової влади, але фактично Рада магістратури Франції здійснює адміністративне керування судами (En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM)).

Стосовно суддівського корпусу повноваження Ради розширено в частині надання пропозицій кандидатур на посади голів судів першої інстанції й отримано право консультативного голосу відносно всіх інших призначень. Стосовно призначення прокурорів Рада набула права надавати консультативні висновки щодо кандидатів на посади. Відтак, Вища рада магістратури наділена почесним статусом гаранта незалежності судової влади та єдності судового корпусу.

У зв'язку з конституційними змінами у Франції у 2008-2010 р. було прийнято органічний закон було змінено склад, процедуру головування, призначення прокурорів тощо.

На сьогодні Вища рада магістратури наділена такими повноваженнями: вносити пропозиції щодо кандидатур на посади суддів Касаційного суду, перших президентів апеляційного суду та президентів трибуналів (судів першої інстанції); проводити перевірки, опитування, вивчати справи; відкликати ініційовані пропозиції; надавати висновки щодо проектів пропозицій стосовно інших призначень, які входять до компетенції Міністра юстиції; розгляд повідомлень про факти, що вимагають дисциплінарного провадження відносно магістрів, отриманих від Міністра юстиції, перших президентів апеляційного суду, президентів вищих апеляційних трибуналів, генеральних прокурорів при апеляційних судах або прокурорів при вищих апеляційних трибуналах; прийняття постанов щодо дисциплінарної відповідальності, накладання дисциплінарного стягнення.

Висновки. Вдосконалення вітчизняного правосуддя має першочергове значення для України як для держави, що обрала для себе демократичні засади розвитку (Gudowski, p. 100). Розвиток міжнародних відносин свідчить про необхідність перегляду теоретичних концепцій судочинства на предмет адаптації новітніх тенденцій співіснування країн у міжнародному правовому полі, зокрема, на інтеграцію України до Європейського співтовариства. При цьому організаційно-

правова структура, функції та склад органів суддівського самоврядування відрізняються в різних країнах, у зв'язку з чим створення будь-якої ідеальної універсальної моделі не вважається за можливим. В більшості зарубіжних країн органи суддівського самоврядування виступають як незалежні органи як у відношенні до законодавчої та виконавчої влади, так у відношенню до органів судової влади.

Література:

Модернизация статуса судьи : современные международные подходы / отв. ред. Т. Н. Нешатаева (2011). М.: Норма; Инфра-М.

Назаров І. В. (2007). Органи судової влади України. *Вісник Верховного Суду України*, 10, 9–12.

Bałaaban A. (2005). Krajowa Rada Sądownictwa – regulacja konstytucyjna i rola w systemie władzy sądowniczej. *Skrzydło W. Sądy i Trybunały w konstytucji i praktyce*. Warszawa.

Bałaaban A. (2012). Zasada niezależności sądów i jej realizacja. *Krajowa Rada Sądownictwa*, 2, 6–12.

Banaszak B. (2009). *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

Dąbrowski S. (2012). Niezawisłość sędziów – gwarancje ustrojowe i zagrożenia. *Krajowa Rada Sądownictwa*, 2, 12–15.

En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM). <www.conseil-superieur-magistrature.fr>.

Garlicki L. (2014). *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*. Warszawa: LexisNexis.

Gudowski J. *Historia Krajowej Rady Sądownictwa*. <<http://www.krs.pl>>.

Hoge Raad der Nederlanden. | *Rechtspraak* | – *De Rechtspraak*. <<http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/Pages/default.aspx>>.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. *Dziennik Ustaw*, 1997, Nr 78, poz. 483.

Lewandowska A. (2015). Wracają małe sądy. *Na wokandzie*, 1 (23), 5.

Lukaszewicz A. Sędziowie zapowiadają ucieczkę w stan spoczynku. <<http://www.rp.pl/arttykul/61797,765503>>.

Mikuli P. (2010). Rady sądownictwa w Europie. *Krajowa Rada Sądownictwa. XX-lecie działalności*. Warszawa.

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (2011). *Dziennik Ustaw*, N. 203, poz. 1192.

Ustawa z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (1989). *Dziennik Ustaw*, N. 73, poz. 435.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 1999 r., sygn. K 8/99 (1999). *Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Ustaw*, N. 3, poz. 41.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2005 r., sygn. akt K 28/04 (2005). *Dziennik Ustaw*, N. 143, poz. 1208.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt SK 7/06 (2007). *Dziennik Ustaw*, N.204, poz. 1482.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27.03.2013 r. sygn. akt K 27/12 (2013). *Dziennik Ustaw*, poz. 448.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r., sygn. akt SK 43/06 (2007). *Dziennik Ustaw*, N. 227, poz. 1680.

References:

Bałaaban A. (2005). Krajowa Rada Sądownictwa – regulacja konstytucyjna i rola w systemie władzy sądowniczej [National Council of the Judiciary – constitutional regulation and role in the system of judicial power]. *Skrzydło W. Sądy i Trybunały w konstytucji i praktyce* [Courts and Tribunals in the constitution and practice]. Warszawa. [in Polish].

Bałaaban A. (2012). Zasada niezależności sądów i jej realizacja [The principle of independence of courts and its implementation]. *Krajowa Rada Sądownictwa* [National Council of the Judiciary], 2, 6–12. [in Polish].

Banaszak B. (2009). *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz* [Constitution of the Republic of Poland. Comment]. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck. [in Polish].

Dąbrowski S. (2012). Niezawisłość sędziów – gwarancje ustrojowe i zagrożenia [Independence of judges – constitutional guarantees and threats]. *Krajowa Rada Sądownictwa* [National Council of the Judiciary], 2, 12–15. [in Polish].

En France, le Conseil supérieur de la magistrature (CSM) [In France, the Superior Council of the Judiciary (CSM)]. <www.conseil-superieur-magistrature.fr>. [in French].

Garlicki L. (2014). *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu* [Polish constitutional law. Outline of the lectur]. Warszawa: LexisNexis. [in Polish].

Gudowski J. *Historia Krajowej Rady Sądownictwa* [History of the National Council of the Judiciary]. <<http://www.krs.pl>>. [in Polish].

Hoge Raad der Nederlanden [Supreme Court of the Netherlands]. | *Rechtspraak* | – *De Rechtspraak* [Case law – The Judiciary]. <<http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/Pages/default.aspx>>. [in Dutch].

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. [The Constitution of the Republic of Poland of April 2, 1997]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], 1997, Nr 78, poz. 483. [in Polish].

Lewandowska A. (2015). Wracają małe sądy [Little courts are coming back]. *Na wokandzie* [On the vandanda], 1 (23), 5. [in Polish].

Lukaszewicz A. *Sędziowie zapowiadają ucieczkę w stan spoczynku* [Judges announce retirement]. <<http://www.rp.pl/artykul/61797,765503>>. [in Polish].

Mikuli P. (2010). Rady sądownictwa w Europie [Judicial Councils in Europe]. *Krajowa Rada Sądownictwa. XX-lecie działalności* [National Council of the Judiciary. 20th anniversary of activity]. Warszawa. [in Polish].

Modernizatsiya statusa sudi : sovremennyye mezhdunarodnyye podkhody / otv. red. T. N. Neshatayeva (2011) [Modernization of the status of a judge: modern international approaches / ed. ed. T.N. Neshataeva]. M.: Norma; Infra-M. [in Russian].

Nazarov I. V. (2007). Organy` sudovoyi vlady` Ukrayiny` [Judicial authorities of Ukraine]. *Visny`k Verxovnogo Sudu Ukrayiny`* [Bulletin of the Supreme Court of Ukraine], 10, 9–12. [in Ukrainian].

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (2011) [Act of 18 August 2011 amending the Act – Law on the structure of common courts and some other acts]. *Dziennik Ustaw*, N. 203, poz. 1192. [in Polish].

Ustawa z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (1989) [Act of 20 December 1989 on the National Council of the Judiciary]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], N. 73, poz. 435. [in Polish].

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 1999 r., sygn. K 8/99 (1999) [Judgment of the Constitutional Tribunal of 14 April 1999, reference number K 8/99]. *Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Ustaw* [Judgment of the Constitutional Tribunal. Collection of Laws], N. 3, poz. 41. [in Polish].

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2005 r., sygn. akt K 28/04 (2005) [Judgment of the Constitutional Tribunal of 19 July 2005, reference number act K 28/04]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], N. 143, poz. 1208. [in Polish].

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt SK 7/06 (2007) [Judgment of the Constitutional Tribunal of 24 October 2007, reference number act SK 7/06]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], N. 204, poz. 1482. [in Polish].

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27.03.2013 r. sygn. akt K 27/12 (2013) [Judgment of the Constitutional Tribunal of 27.03.2013 reference number act K 27/12]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], poz. 448. [in Polish].

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r., sygn. akt SK 43/06 (2007) [Judgment of the Constitutional Tribunal of November 29, 2007, reference number act SK 43/06]. *Dziennik Ustaw* [Journal of Laws], N. 227, poz. 1680. [in Polish].

Анотація

Пушкар С. І. Особливості діяльності органів суддівського врядування: зарубіжні моделі. – Стаття.

Проведено аналіз практики діяльності органів суддівського самоврядування зарубіжних країн. Здійснено науково-теоретичне дослідження типових моделей суддівського самоврядування для країн Європи. Виділено основні повноваження органів суддівського самоврядування.

Ключові слова: суддівське врядування, органи суддівського самоврядування, Вища рада правосуддя, Рада магістратури Франції, Національна рада судівництва Республіки Польща.